Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Соціально-гуманітарний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ПОСТМОДЕРНІСТСЬКІ ВІЗІЇ ЛЮДИНИ ТА СУСПІЛЬСТВА

(назва навчальної дисципліни)

В 10 Філософія

(назва освітньої програми)

Рік __2026-2027____, семестр __3_____*

Форма навчання (*денна, заочна, вечірня*) *

i)

Галузь знань*В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність*В 10 Філософія
(шифр, назва)

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Кафедра та викладач	Кафедра ___філософії_____ Викладач/викладачі: ___**Гончаренко Катерина Сергіївна** Лінк на профіль викладача на сайті факультету чи у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=ZOJCMToAAAAJ&hl=ua E-mail: (адреса корпоративної пошти викладача): k.s.honcharenko@udu.edu.ua
I. Основна мета/цілі навчання	*Формування у здобувачів ступеня доктора філософії здатності критично аналізувати постмодерністські концепції людини та суспільства, розуміти їхні філософські засади, вплив на сучасне гуманітарне знання та можливості застосування в дослідницькій діяльності; розвиток навичок самостійного осмислення постмодерністських підходів до проблем ідентичності, суб'єктності, влади, культури та соціальних трансформацій у контексті сучасних викликів.*
II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі*	*Навчальна дисципліна вибіркова* *Дисципліна за вибором аспіранта* *СВ 02*

III. Обсяг навчальної дисципліни			
	Кількість кредитів	*3*	*3*
	Загальна кількість годин	*90*	*90*
	Лекційні заняття	*16*	*10*
	Семінарські/практичні заняття	*20*	
	Самостійна робота	*54*	*80*

IV. Короткий зміст	***Модуль 1. Людина в оптиці постмодерну: деконструкція суб'єкта*** *Постмодернізм: визначення, контексти, критика метанаративів (Ж.-Ф. Ліотар). Смерть суб'єкта: постструктуралістські*

навчальної дисципліни	*та психоаналітичні перспективи (М. Фуко, Ж. Дерріда, Ж. Лакан). Ідентичність, тілесність, гендер: філософія флуїдності (Д. Батлер, П. Бовуа, М. Фермер). Технологічне тіло: віртуальність, кіборгізація, постгуманізм (Д. Гаррауей, Н. К. Гейлс). Мова, текст і сенс: деконструкція логосу і суб'єктивності* ***Модуль 2. Постмодерне суспільство: влада, культура, глобальність*** *Мікрофізика влади: влада як продуктивна сила (М. Фуко). Симулякри й симуляції: уявне, реальне, гіперреальне (Ж. Бодрійяр). Постмодерна культура: фрагментарність, іронія, плюралізм (Ф. Джеймісон, У. Еко). Глобалізація, капіталізм і постмодерн: критика одновимірного світу (Д. Харві, С. Жижек). Постмодерн як школа критичного мислення: наслідки для науки, етики, освіти* ***Модуль 3. Постмодерн у контексті сучасної освітньо-наукової програми*** *Постмодерна чутливість в академічному мисленні: плюралізм підходів, відкритість до інтерпретацій. Постструктуралізм у методологіях гуманітарного та соціального дослідження. Постмодерні візії в аспірантських дослідженнях: можливості для міждисциплінарного аналізу. Філософія освіти і критика універсалізмів: етика, мова, влада в освітньому процесі. Академічна доброчесність, деконструкція авторства і нові моделі знання*
V. Результати навчання	РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій. РН2. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях. РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії. РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів. РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії та у викладацькій практиці. РН7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи. РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проєкти, які дають можливість створити цілісне нове знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів. РН10. Продукувати нові системоутворюючі знання на перетині фундаментальних проблем філософії та сучасних суспільних

	трансформацій в Україні та світі, гнучко моделюючи власну дослідницьку траєкторію відповідно до специфіки обраного наукового напряму (від класичного історико-філософського академізму до культурно-антропологічних чи соціально-освітніх студій), та верифікувати їх у сучасному науковому дискурсі.
VI. Порядок і критерії оцінювання	***Поточний контроль:****1. Опрацювання матеріалів до практичних занять та участь в них: доповідь на занятті, участь в обговоренні теми шляхом постановки проблемних питань та дискусія, доповнення міркувань. (Відповіді на 5 заняттях, кожне з яких передбачає максимальну оцінку 8 балів, в загальному підсумку може становити 40 балів).* *2. Написання фахової статті або фрагменту методологічного/теоретичного підгрунтя власного дослідження на основі прослуханого в курсі матеріалу. (Розробка оцінюється в 40 балів).* ***Підсумковий контроль*** *здійснюється у формі усної дискусії на заліковому занятті (в межах дискусії можна отримати 20 балів).* **Критерії оцінювання** Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки. (*Оцінку 8 балів здобувач може отримати у випадку системного розуміння теми, позицію обґрунтовує на основі різних джерел; висловлює інноваційну й оригінальну авторську позицію; оцінка 7-6 балів ставиться за комплексне розуміння теми, з наявними незначними огріхами в інтерпретації фактів, міркування обґрунтовує на основі освоєння декількох джерел, має авторську позицію та вміє логічно структурувати навчальний матеріал; оцінка 5-4 бали ставиться за базове розуміння теми, не оригінальну авторську позицію та її стисле розкриття під час представлення теми, алогічну структуризацію навчального матеріалу; 3-1 бали ставиться за поверхове розуміння теми, наявні значні фактичні помилки та виявлений академічний плагіат.* Під час виконання письмової роботи (написання фахової статті чи методології дослідження): повнота розкриття теми; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; дотримання вимог оформлення письмової роботи. **Рівень відповідності критеріям** Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно висловлюється з теми будь-якого рівня складності, аргументовано висловлює свої думки. Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності. Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно. Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово. Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем. Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу*	**Загальні правила під час занять**: *взаємоповага*; *активна участь* у дискусіях та обговореннях; *вимкнення гаджетів* (під час онлайн-занять вимкнення звуку); *запис матеріалу*: можна записувати матеріал лекцій, але фотографувати екрани презентацій/схем/малюнків лише з дозволу викладача. **Дедлайни та умови для перескладання**: *чіткі дедлайни*: всі завдання мають бути виконані та здані до зазначеного терміну (реферат); *обґрунтування пропусків*; *перескладання*: можливість перескладання зазвичай передбачається, але лише в усній формі (курс спрямований на високий розвиток комунікативних навичок, участь в дискусіях тощо). **Академічна доброчесність**: *самостійна робота*: завдання мають виконуватися самостійно, в разі посилання на матеріали – цитування джерел; *плагіат є неприпустимим*. **Зворотній зв'язок**: викладач регулярно надає зворотній зв'язок в разі коректного звернення усталеними нормами – засобами (корпоративна електронна адреса). **Індивідуальні консультації**: при виникненні питань, здобувачі мають можливість звернутися до викладача за індивідуальною консультацією.
VIII. Основні інформаційні ресурси	*Зазначають кілька основних джерел (підручники, посібники, статті, монографії, інтернет-ресурси тощо) для вивчення навчальної дисципліни** Han, B.-C. (2021). The Palliative Society: Pain Today. Cambridge: Polity Press. Žižek, S. (2022). Heaven in Disorder. New York: OR Books. Braidotti, R. (2023). Posthuman Feminism. Cambridge: Polity Press. Foucault, M. (2023). The History of Sexuality, Volume 4: Confessions of the Flesh. New York: Pantheon Books. Latour, B. (2024). After Lockdown: A Metamorphosis. Cambridge: Polity Press. Лютий Т. (2022). Культура принад і спротиву. Київ: Темпора. Забужко О. (2022). Планета Полин. Київ: Комора. Гончаренко К. С. (2025). Postmodern Performativity of the Global World. Studia Warmińskie, 62, 139–148. https://doi.org/10.31648/sw.11975. Лютий Т. (2024). Двійник. Про природу дублювання і множинності. Київ: Темпора.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри __філософії___
протокол №_1__ від __26 серпня 2026 р_____

***** Не є обов'язковим структурним елементом робочої програми навчальної дисципліни (силабуса). Також за рішенням гаранта та науково-методичної ради факультету/інституту відповідно до специфіки освітньої програми, в межах якої викладається навчальна дисципліна, можуть бути додані інші структурні елементи робочої програми навчальної дисципліни (силабуса) або змінено її технічне оформлення